

Fabra a l'IEC

1912 és també la data en què Fabra deixa d'ensenyar química a Bilbao. Cridat a Barcelona per Prat de la Riba, president de la Diputació de Barcelona, hi assumeix la docència de la llengua catalana, alhora que es fa càrrec de la direcció de les Oficines Lexicogràfiques de l'Institut d'Estudis Catalans.

Hi encapçala llavors, ja com a gramàtic prescriptiu, la tasca de codificació de la llengua. Encetada amb la publicació de les *Normes Ortogràfiques* (1913), prosseguida amb la de la *Gramàtica* (1918) i, després del parèntesi dictatorial primumriverista, culminada amb la del *Diccionari General* (1932).

Parteix Fabra en tot moment del supòsit programàtic que

"l'ideal que perseguim no és la resurrecció d'una llengua medieval, sinó formar la llengua moderna que fóra sortida de la nostra llengua antiga sense els llargs segles de decadència literària i de supeditació a una llengua forastera" (OC, vol. 9, p. 260).

Fabra teoritza llavors sobre la inevitable dimensió de constructe que, aquí i arreu, revesteix tota llengua estàndard:

"una llengua patró és, doncs, una llengua artificial [...] un idioma-literari, per tant, és el resum d'una feina de selecció [...] tota llengua literària és artificial, puix que és resum de dialectes i de treballs de selecció i això ho justifica" (OC, vol. 9, p. 346, 348, 349).



Pompeu Fabra i Josep Miracle corregint proves del *Diccionari*. Josep Cortius / Museu de Badalona. Arx. Col. Miquel Rotger

Tot precisant alhora la correcta interrelació que hi ha d'haver entre registres formals i registres col·loquials de l'idioma:

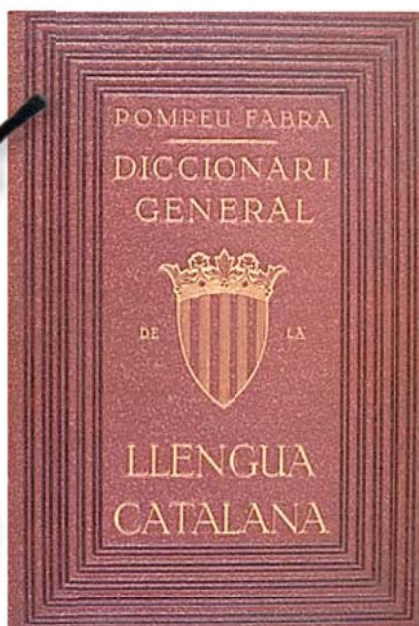
"es crea una aristocràcia de paraules i expressions que vénen a constituir la llengua literària, la qual va separant-se a poc a poc de la llengua popular, amb la particularitat que la primera tendeix a petrificar-se, mentre que el poble troba sempre la manera de renovar el llenguatge [...] però el poble ha de comprendre la diferència que hi ha d'haver entre el llenguatge literari i el llenguatge parlat. A cap país del món, ni als països que tenen una tradició lingüística ininterrompuda, el llenguatge literari no pot ésser posat al mateix nivell del llenguatge parlat. Per força el primer ha d'ésser més depurat, més culte. El llenguatge literari ennobleix el nostre verb vulgar" (OC, vol. 9, p. 722, 382).

I sense mai descuidar per això que

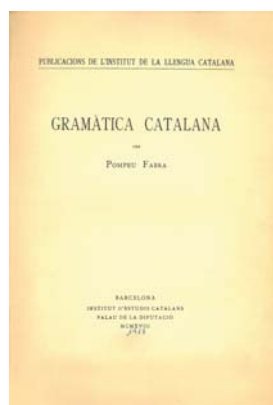
"cal evitar d'establir un divorci massa gros entre la llengua escrita i la llengua parlada" (OC, vol. 9, p. 296).

Alhora manifesta Fabra la seva convicció que el model referencial bastit és prou diasistemàtic per aspirar a ser igualment aplicable a la resta de països del domini lingüístic:

"als mallorquins i valencians els he dit sempre que el redreçament de la nostra llengua depèn d'ells mateixos. En l'obra depuradora de la llengua, tots treballem per acostar una cosa que era la mateixa i que si ens remuntem a Ramon Llull i als escriptors valencians del segle XV ens retrobarem" (OC, vol. 9, p. 380).



Diccionari general de la llengua catalana, Barcelona, Llibreria Catalònia, 1932. CRAI Biblioteca de Lletres, UB



Gramàtica de la llengua catalana, Barcelona, Institut d'Estudis Catalans, 1918. CRAI Biblioteca de Lletres, UB



Pompeu Fabra a les Oficines Lexicogràfiques de l'Institut d'Estudis Catalans (dècada de 1920). Arxiv Serrà d'Or, Publicacions de l'Abadia de Montserrat

Pompeu Fabra

Pompeu Fabra al campament organitzat per Palestra, prop de les ermites de Sant Jeroni de la Murtra, any 1933. Museu de Badalona. Arxiv Josep M. Cuyàs